

Psihologu likums

I nodaļa

Vispārīgie noteikumi

1. pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

- 1) **psihologs** — persona, kura atbilstoši šajā likumā noteiktajam ieguvusi tiesības veikt psihologa profesionālo darbību;
- 2) **psihologa sertifikāts** — Psihologu sertifikācijas padomes izsniegts dokuments, kas apliecina, ka psihologs ir tiesīgs patstāvīgi veikt psihologa profesionālo darbību noteiktā jomā;
- 3) **psihologa profesionālā darbība** — psiholoģiskā izpēte (novērtēšana), psihologa atzinuma sagatavošana, konsultēšana un individuāli, grupā vai organizācijā sniegta psiholoģiskā palīdzība, izmantojot profesionālās zināšanas un zinātniski pamatotas metodes;
- 4) **psihologs-pārraugis** — sertificēts psihologs, kuram Psihologu sertifikācijas padome piešķirusi tiesības veikt psihologa pārraudzību attiecīgajā profesionālās darbības jomā;
- 5) **psihologa pārraudzība** — psihologa un psihologa-pārrauga sistemātiska sadarbība (individuāli vai grupā), kura balstīta uz savstarpēji noslēgtu līgumu un kuras mērķis ir pārraudzīt psihologa profesionālo darbību un pilnveidot viņa profesionālo izpratni un kompetenci, lai nodrošinātu iespējami augstvērtīgāku psiholoģiskās palīdzības sniegšanu un psihologa gatavību patstāvīgi veikt profesionālo darbību;
- 6) **klients** — fiziskā persona, kura saņem psiholoģisko palīdzību vai psihologa konsultācijas vai kuras psiholoģisko izpēti (novērtēšanu) veic psihologs, vai par kuru psihologs sagatavo psihologa atzinumu;
- 7) **pasūtītājs** — fiziskā vai juridiskā persona, kura pasūta psihologa profesionālās darbības pakalpojumus;
- 8) **sadarbības pārskaits** — dokuments, kas atspoguļo psihologa sadarbību ar klientu, tās ietvaros veiktās darbības un izdarītos secinājumus.

2. pants. Likuma mērķis

Šā likuma mērķis ir regulēt psihologu profesionālo darbību, lai nodrošinātu kvalitatīvus psihologa profesionālās darbības pakalpojumus.

3. pants. Tiesības veikt psihologa profesionālo darbību

- (1) Personas tiesības veikt patstāvīgu psihologa profesionālo darbību apliecina augstākās izglītības diploms par akreditētas bakalaura studiju programmas un akreditētas maģistra studiju programmas psiholoģijā apguvi vismaz 200 kredītpunktu apjomā, turklāt vismaz viena no šīm programmām ir profesionālā studiju programma, reģistrācija psihologu reģistrā un psihologa sertifikāts noteiktā darbības jomā.
- (2) Psihologs, kurš nav ieguvis psihologa sertifikātu noteiktā darbības jomā, ir tiesīgs veikt psihologa profesionālo darbību, ja viņa izglītība atbilst šā panta pirmajā daļā noteiktajam, viņš ir noslēdzis līgumu ar psihologu-pārraugu par psihologa pārraudzības īstenošanu un reģistrēts psihologu reģistrā.
- (3) Psihologa profesionālā darbība līdz psihologa sertifikāta iegūšanai tiek veikta psihologa-pārrauga pārraudzībā.

4. pants. Psihologa profesionālās darbības jomas

Psihologa profesionālās darbības jomas ir šādas:

- 1) izglītības un skolu psiholoģija;
- 2) darba un organizāciju psiholoģija;
- 3) klīniskā un veselības psiholoģija;
- 4) juridiskā psiholoģija;
- 5) konsultatīvā psiholoģija;

6) militārā psiholoģija.

5. pants. Psihologu reģistrs

(1) Psihologu reģistrs (turpmāk arī — reģistrs) ir valsts informācijas sistēma, kuras mērķis ir nodrošināt psihologu profesionālās darbības uzraudzībai nepieciešamās informācijas apriti. Reģistrā iekļauj informāciju par psihologiem un psihologiem-pārraugiem.

(2) Kārtību, kādā psihologi un psihologi-pārraugi reģistrējami, pārreģistrējami un izslēdzami no reģistra, apstrādājamo datu veidus un apjomu, kā arī datu glabāšanas termiņus un apstrādes kārtību nosaka Ministru kabinets.

(3) Reģistra pārzinis ir Izglītības kvalitātes valsts dienests. Izglītības kvalitātes valsts dienests nodrošina reģistra publisku pieejamību savā tīmekļa vietnē. Par psihologa reģistrāciju maksājama valsts nodeva.

6. pants. Aizliegumi psihologa profesionālās darbības veikšanai

Psihologa profesionālo darbību aizliegts veikt personai:

- 1) kura neatbilst šā likuma 3. panta prasībām;
- 2) kurai izsniegtā psihologa sertifikāta darbība ir apturēta vai anulēta un tās psihologa profesionālā darbība apturēta vai izbeigta, kā arī tādai personai, kuras psihologa profesionālā darbība ir apturēta vai izbeigta;
- 3) kura ir atzīta par aizdomās turētu vai apsūdzēto kriminālprocesā par noziedzīgu nodarījumu, kas saistīts ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu, vai par noziedzīgu nodarījumu pret personas tikumību vai dzimumneaizskaramību;
- 4) kura ir sodīta par noziedzīgu nodarījumu, kas saistīts ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu, vai par noziedzīgu nodarījumu pret personas tikumību vai dzimumneaizskaramību, — neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas;
- 5) kura ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, kas saistīts ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu, vai noziedzīgu nodarījumu pret personas tikumību vai dzimumneaizskaramību, bet no soda izciešanas atbrīvota;
- 6) pret kuru kriminālprocess par noziedzīgu nodarījumu, kas saistīts ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu, vai par noziedzīgu nodarījumu pret personas tikumību vai dzimumneaizskaramību, izbeigts uz nereabilitējoša pamata;
- 7) kurai ir nodibināta aizgādība.

II nodaļa

Psihologu sertifikācija un profesionālās darbības pārraudzība

7. pants. Psihologu sertifikācijas padome

(1) Psihologu sertifikācijas padome ir izglītības un zinātnes ministra izveidota psihologu profesionālās darbības izvērtēšanas un uzraudzības institūcija, kurā iekļauj piecus valsts institūciju pārstāvjus un pa diviem pārstāvjiem no Latvijas Psihologu apvienības un Latvijas Psihologu asociāciju federācijas.

(2) Psihologu sertifikācijas padomes nolikumu apstiprina Ministru kabinets.

(3) Psihologu sertifikācijas padomes sekretariāta funkcijas nodrošina Izglītības kvalitātes valsts dienests.

(4) Psihologu sertifikācijas padome:

- 1) apstiprina Psihologu sertifikācijas komisijas nolikumu un personālsastāvu;
- 2) apstiprina Psihologu ētikas komisijas nolikumu un personālsastāvu;
- 3) apstiprina Psihologu ētikas kodeksu;
- 4) organizē psihologu sertifikāciju, resertifikāciju un psihologa-pārrauga tiesību piešķiršanu;
- 5) lemj par psihologa reģistrāciju reģistrā, psihologa profesionālās darbības apturēšanu, izbeigšanu un atjaunošanu, psihologa sertifikāta izsniegšanu, apturēšanu, anulēšanu un atjaunošanu;
- 6) lemj par psihologa-pārrauga tiesību piešķiršanu, apturēšanu, anulēšanu un atjaunošanu;
- 7) pārrauga psihologu sertifikācijas komisiju darbību;
- 8) uzrauga un kontrolē psihologu profesionālo darbību;

- 9) izskata iesniegumus par psihologu profesionālo darbību;
- 10) veicina psihologu izglītības attīstību un kvalifikācijas celšanu;
- 11) veic citus Psihologu sertifikācijas padomes nolikumā noteiktos uzdevumus.
- (5) Psihologu sertifikācijas padomes loceklim ir pienākums sevi atstatīt no jautājumu izskatīšanas un lēmumu pieņemšanas, ja:
- 1) pastāv apstākļi, kuru dēļ varētu uzskatīt, ka viņš ir tieši vai netieši ieinteresēts lēmuma pieņemšanā;
 - 2) viņš ir saistīts ar personas, par kuru tiek pieņemts lēmums, darba devēju — ir tā darbinieks, amatpersona, dalībnieks vai akcionārs;
 - 3) viņš ir personas, par kuru tiek pieņemts lēmums, radnieks līdz otrajai radniecības pakāpei, laulātais vai svainis līdz pirmajai svainības pakāpei;
 - 4) viņam ar personu, par kuru tiek pieņemts lēmums, ir kopīga saimniecība;
 - 5) lēmumu pieņemšana vai piedalīšanās lēmumu pieņemšanā ietekmē viņa paša, viņa radnieku vai darījuma partneru personiskās vai mantiskās intereses.
- (6) Psihologu sertifikācijas padomes lēmumu var apstrīdēt Izglītības un zinātnes ministrijā mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas. Izglītības un zinātnes ministrijas lēmumu var pārsūdzēt tiesā mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

8. pants. Psihologu sertifikācijas komisijas

- (1) Psihologu sertifikācijas komisiju skaitu, ņemot vērā psihologu profesionālās darbības jomu sadalījumu un tajās strādājošo psihologu skaitu, nosaka Ministru kabinets. Psihologu sertifikācijas komisiju personālsastāvu un to vadītājus uz trim gadiem apstiprina Psihologu sertifikācijas padome.
- (2) Psihologu sertifikācijas komisija sastāv no četriem attiecīgajā psihologu profesionālās darbības jomā sertificētiem psihologiem, pa diviem pārstāvjiem no Latvijas Psihologu apvienības un Latvijas Psihologu asociāciju federācijas. Vismaz divi no Psihologu sertifikācijas komisijas locekļiem ir psihologi–pārraugi.
- (3) Psihologu sertifikācijas komisija:
- 1) nodrošina psihologa sertifikācijas pārbaudījumu un psihologa–pārrauga pārbaudījumu norisi;
 - 2) sniedz Psihologu sertifikācijas padomei atzinumu par psihologa sertifikāta izsniegšanu un par psihologa–pārrauga tiesību piešķiršanu;
 - 3) sniedz Psihologu sertifikācijas padomei atzinumu saistībā ar iesniegumiem par psihologu un psihologu–pārraugu profesionālo darbību.
- (4) Psihologu sertifikācijas komisijas loceklim ir pienākums sevi atstatīt no jautājumu izskatīšanas un lēmumu pieņemšanas, ja:
- 1) pastāv apstākļi, kuru dēļ varētu uzskatīt, ka viņš ir tieši vai netieši ieinteresēts lēmuma pieņemšanā;
 - 2) viņš ir saistīts ar personas, par kuru tiek pieņemts lēmums, darba devēju — ir tā darbinieks, amatpersona, dalībnieks vai akcionārs;
 - 3) viņš ir personas, par kuru tiek pieņemts lēmums, radnieks līdz otrajai radniecības pakāpei, laulātais vai svainis līdz pirmajai svainības pakāpei;
 - 4) viņam ar personu, par kuru tiek pieņemts lēmums, ir kopīga saimniecība;
 - 5) lēmumu pieņemšana vai piedalīšanās lēmumu pieņemšanā ietekmē viņa paša, viņa radnieku vai darījuma partneru personiskās vai mantiskās intereses.

9. pants. Psihologa sertifikācija un resertifikācija

- (1) Psihologa sertifikāta pirmreizējai iegūšanai kārtojams pārbaudījums. Psihologa sertifikācijas pārbaudījumu ir tiesīgs kārtot psihologu reģistrā reģistrēts psihologs, kurš atbilst visām šādām prasībām:
- 1) psihologa izglītība atbilst šā likuma 3. pantā noteiktajām prasībām;
 - 2) psihologa profesionālās darbības pieredze atbilst Ministru kabineta noteiktajām prasībām attiecībā uz psihologa profesionālās darbības apjomu, kas nepieciešams psihologa sertifikāta iegūšanai;
 - 3) psihologa pārraudzību veicis psihologs–pārraugis Ministru kabineta noteiktajā apjomā, kas nepieciešams psihologa sertifikāta iegūšanai;
 - 4) ir samaksājis maksu par sertifikācijas pārbaudījuma kārtošanu;
 - 5) psihologam nepastāv šā likuma 6. pantā noteiktie aizliegumi psihologa profesionālās darbības veikšanai.
- (2) Psihologa sertifikātā norādāma psihologa profesionālās darbības joma, kurā viņš var veikt patstāvīgu profesionālo darbību. Psihologa sertifikāta derīguma termiņš ir septiņi gadi. Par psihologa sertifikāta izsniegšanu maksājama valsts nodeva.

(3) Uz resertifikāciju, pamatojoties uz šajā daļā minēto prasību izpildi apliecināšiem dokumentiem, ir tiesīgs pretendēt sertificēts psihologs, kuram nepastāv šā likuma 6. pantā noteiktie aizliegumi psihologa profesionālās darbības veikšanai un kurš Ministru kabineta noteiktajā apjomā:

- 1) ir veicis psihologa profesionālo darbību psihologa sertifikātā norādītajā psihologa profesionālās darbības jomā;
- 2) ir nodrošinājis sadarbību ar psihologu–pārraugu savstarpēji noslēgta līguma ietvaros;
- 3) ir pilnveidojis savas profesionālās prasmes un kompetenci.

(4) Sertificēts psihologs, kurš nav izpildījis šā panta trešajā daļā noteiktās prasības, nav tiesīgs pretendēt uz resertifikāciju un kārto psihologa sertifikācijas pārbaudījumu psihologa sertifikāta saņemšanai pēc šā panta pirmajā daļā noteikto prasību izpildes.

(5) Ministru kabinets nosaka:

- 1) psihologu sertifikācijas, resertifikācijas, psihologa profesionālās darbības apturēšanas, izbeigšanas, atjaunošanas un psihologa sertifikāta apturēšanas, anulēšanas un atjaunošanas kārtību;
- 2) prasības attiecībā uz psihologa profesionālās darbības apjomu un psihologa pārraudzības apjomu, kas nepieciešams psihologa sertifikāta iegūšanai;
- 3) prasības attiecībā uz psihologa profesionālās darbības apjomu, sadarbības ar psihologu–pārraugu apjomu un profesionālo prasmju un kompetences pilnveidošanas apjomu, kas nepieciešams resertifikācijai;
- 4) psihologa sertifikācijas pārbaudījuma norises kārtību un minimālo zināšanu apjomu;
- 5) psihologa sertifikācijas pārbaudījuma maksas apmēru un maksājuma iekasēšanas kārtību;
- 6) psihologa kompetences un profesionālās darbības atbilstības kritērijus noteiktām darbības jomām, kā arī šīs atbilstības noteikšanas kārtību;
- 7) psihologa sertifikāta paraugu;
- 8) valsts nodevas apmēru par psihologa reģistrēšanu reģistrā un psihologa sertifikāta izsniegšanu, kā arī valsts nodevas iekasēšanas kārtību.

10. pants. Psihologa–pārrauga tiesību piešķiršana

(1) Psihologa–pārrauga tiesību pirmreizējai iegūšanai kārtojams pārbaudījums. Psihologa–pārrauga pārbaudījumu drīkst kārtot sertificēts psihologs, kuram ir vismaz piecus gadus ilga patstāvīgas darbības pieredze attiecīgajā psihologa profesionālās darbības jomā un kurš ir samaksājis maksu par pārbaudījuma kārtošanu;

(2) Sertificēts psihologs vienlaikus var iegūt psihologa–pārrauga tiesības un tikt reģistrēts kā psihologs–pārraugi ne vairāk kā divās psihologa profesionālās darbības jomās. Par psihologa–pārrauga reģistrēšanu psihologu reģistrā maksājama valsts nodeva.

(3) Psihologa–pārrauga tiesības tiek piešķirtas uz psihologa sertifikāta derīguma termiņu. Psihologa–pārrauga tiesības tiek piešķirtas uz nākamo psihologa sertifikāta derīguma termiņu, pamatojoties uz psihologa sekmīgu resertifikāciju vai nokārtotu psihologa sertifikācijas pārbaudījumu.

(4) Ministru kabinets nosaka:

- 1) psihologa–pārrauga tiesību piešķiršanas, apturēšanas, anulēšanas un atjaunošanas kārtību;
- 2) prasības attiecībā uz psihologa profesionālās darbības apjomu, kas nepieciešams psihologa–pārrauga tiesību iegūšanai;
- 3) psihologa–pārrauga pārbaudījuma norises kārtību un minimālo zināšanu apjomu;
- 4) psihologa–pārrauga pārbaudījuma maksas apmēru un maksājuma iekasēšanas kārtību;
- 5) valsts nodevas apmēru par psihologa–pārrauga reģistrēšanu reģistrā, kā arī valsts nodevas iekasēšanas kārtību.

11. pants. Psihologu ētikas komisija

(1) Psihologu ētikas komisiju un tās vadītāju uz trim gadiem apstiprina Psihologu sertifikācijas padome. Psihologu ētikas komisijas sastāvā ir seši sertificēti psihologi — pa trim pārstāvjiem no Latvijas Psihologu apvienības un Latvijas Psihologu asociāciju federācijas. Vismaz divi no Psihologu ētikas komisijas locekļiem ir psihologi–pārraugi.

(2) Psihologu ētikas komisija:

- 1) izstrādā Psihologu ētikas kodeksu;
 - 2) sniedz atzinumus par Psihologu ētikas kodeksa normu interpretāciju;
 - 3) skaidro un analizē Psihologu ētikas kodeksa normas, kā arī konsultē psihologus ētikas jautājumos;
 - 4) apkopo un sagatavo publicēšanai atziņas un skaidrojumus par Psihologu ētikas kodeksa normu interpretāciju un piemērošanu;
 - 5) sniedz Psihologu sertifikācijas padomei atzinumu saistībā ar iesniegumu par psihologa un psihologa-pārrauga iespējamiem Psihologu ētikas kodeksa pārkāpumiem.
- (3) Psihologu ētikas komisijas loceklim ir pienākums sevi atstatīt no jautājumu izskatīšanas un lēmumu pieņemšanas, ja:
- 1) pastāv apstākļi, kuru dēļ varētu uzskatīt, ka viņš ir tieši vai netieši ieinteresēts lēmuma pieņemšanā;
 - 2) viņš ir saistīts ar personas, par kuru tiek pieņemts lēmums, darba devēju vai personas pārstāvētu biedrību — ir tās darbinieks, amatpersona, dalībnieks, akcionārs vai biedrs;
 - 3) viņš ir personas, par kuru tiek pieņemts lēmums, radnieks līdz otrajai radniecības pakāpei, laulātais vai svainis līdz pirmajai svainības pakāpei;
 - 4) viņam ar personu, par kuru tiek pieņemts lēmums, ir kopīga saimniecība;
 - 5) lēmumu pieņemšana vai piedalīšanās lēmumu pieņemšanā ietekmē viņa paša, viņa radnieku vai darījuma partneru personiskās vai mantiskās intereses.

III nodaļa

Psihologa profesionālās darbības pamatprincipi un psihologa atzinums

12. pants. Psihologa profesionālās darbības pamatprincipi

(1) Psihologs savā profesionālajā darbībā ievēro šādus pamatprincipus:

- 1) atbildības principu — psihologs uzņemas atbildību par savu profesionālo darbību un pieņemtajiem lēmumiem neatkarīgi no personiskiem un ārējiem apstākļiem, kā arī par šo lēmumu īstenošanu un sekām saskaņā ar likumu;
- 2) kompetences principu — psihologs veic psihologa profesionālo darbību tikai tādās situācijās un jomās, kurās viņam ir atbilstoša kompetence, zināšanas un kvalifikācija, kā arī, ja nepieciešams, konsultējas ar citiem kolēģiem vai iesaka citu speciālistu;
- 3) konfidencialitātes principu — psihologs neizpauž ziņas par pasūtītāju un klientu, viņus identificējošu, kā arī ar pasūtītāju vai klientu saistītu personīga rakstura informāciju, kas tapusi zināma, pildot profesionālos pienākumus, izņemot šā likuma 16. pantā minētos gadījumus;
- 4) klienta psiholoģiskās labklājības principu — psihologs, veicot profesionālo darbību, neizmanto tādas psiholoģiskā darba metodes, kas var kaitēt klienta psiholoģiskajai labklājībai;
- 5) profesionālas sadarbības principu — psihologs situācijā, kad tas ir nepieciešams, sadarbojas gan ar citiem psihologiem, gan ar citu profesiju pārstāvjiem, ievērojot šā likuma 16. pantu;
- 6) klienta informēšanas par psiholoģiskās izpētes (novērtēšanas) mērķiem un rezultātiem principu — psihologs pirmās konsultācijas laikā informē klientu par konsultācijas mērķi un to, kādā veidā klientam būs iespēja iepazīties ar darba rezultātu;
- 7) ētiskas attieksmes un rīcības principu — psihologs, veicot profesionālo darbību, ievēro vispārpieņemtās un profesionālās ētikas normas;
- 8) cilvēka personības respektēšanas principu — psihologs respektē un veicina cilvēka tiesību, vērtības, goda un cieņas apzināšanos;
- 9) godīguma principu — psihologs ievēro un veicina godīgumu psiholoģijas zinātniskajā un akadēmiskajā darbībā, savā profesionālajā darbībā ir godīgs un taisnīgs.

13. pants. Psihologa atzinums

- (1) Psihologa atzinums ir psihologa sagatavots dokuments, kas izstrādāts, veicot personas psiholoģisko izpēti (novērtēšanu), un atbilst šā likuma un citu normatīvo aktu prasībām.
- (2) Psihologa atzinumā, ievērojot nozares ministrijas saskaņotas vadlīnijas (ja tās ir izstrādātas) attiecīgajam atzinuma veidam, norāda šādu informāciju:
 - 1) pasūtītāju un klientu;
 - 2) psiholoģiskās izpētes (novērtēšanas) mērķi;
 - 3) psiholoģiskās izpētes (novērtēšanas) laiku un vietu;
 - 4) pamatinformāciju par klientu, kas ir vai var būt nepieciešama atzinuma sagatavošanas procesā;

- 5) psiholoģiskajā izpētē (novērtēšanā) izmantotās metodes;
 - 6) novērojumus psiholoģiskās izpētes (novērtēšanas) laikā, klienta motivāciju un izpētes ierobežojumus;
 - 7) psiholoģiskās izpētes (novērtēšanas) rezultātus un analīzi;
 - 8) argumentētus secinājumus un ieteikumus;
 - 9) informāciju par konfidencialitāti;
 - 10) atzinuma sagatavošanas datumu;
 - 11) psihologa vārdu, uzvārdu, sertifikāta numuru un izsniegšanas datumu.
- (3) Psihologa atzinumu sagatavo divos eksemplāros un paraksta psihologs. Ja atzinumu gatavo psihologs, kurš nav šajā likumā noteiktajā kārtībā saņēmis psihologa sertifikātu, atzinuma sagatavošanu pārtrauga un to paraksta arī psihologa darbību pārtraugošais psihologs–pārtraugs.

IV nodaļa

Psihologa pienākumi un tiesības

14. pants. Psihologa pienākumi

Psihologam, veicot profesionālo darbību, ir šādi pienākumi:

- 1) izmantot zinātniski pamatotas un psiholoģiskās izpētes (novērtēšanas) mērķiem atbilstošas metodes;
- 2) kvalitatīvi, objektīvi un rūpīgi veikt psihologa profesionālo darbību, kā arī uzņemties atbildību par savas profesionālās darbības rezultātiem;
- 3) sistemātiski un regulāri pilnveidot profesionālo kompetenci, papildināt zināšanas, arī zināšanas darbam ar specifiskām mērķgrupām, nodrošināt sadarbību ar psihologu–pārtraugu;
- 4) ievērot psihologu profesionālās ētikas normas, atteikties veikt profesionālo darbību, ja tas rada interešu konfliktu vai psihologs nav kompetents to veikt;
- 5) sadarboties ar citu profesiju pārstāvjiem un citiem psihologiem klienta problēmu risināšanā, ievērojot profesionālās ētikas un konfidencialitātes prasības;
- 6) sagatavot sadarbības pārskatu par katru klientu un, ja nepieciešams, psihologa atzinumu;
- 7) klientam, psihologa darba devējam vai pasūtītājam saprotamā veidā sniegt informāciju par psihologa pakalpojuma mērķiem, metodēm, gaitu un rezultātiem;
- 8) ja darbu ar klientu pārņem cits psihologs, pēc klienta, pasūtītāja, tiesībaizsardzības iestāžu vai tiesu varas institūciju pieprasījuma nodrošināt psihologa atzinumu un sadarbības pārskata nodošanu psihologam, kurš pārņem darbu ar klientu;
- 9) neizpaust par klientu iegūto informāciju trešajām personām, izņemot normatīvajos aktos noteiktos gadījumus;
- 10) glabāt sadarbības pārskatu un psihologa atzinumu līdz brīdim, kad ir pilnībā sasniegts plānotais šo dokumentu izmantošanas mērķis, vai 10 gadus pēc šo dokumentu sagatavošanas un pēc šā termiņa beigām vai izbeidzot psihologa profesionālo darbību tos iznīcināt. Šis pienākums uz psihologu nav attiecināms, ja viņš ir nodarbināts kā darbinieks;
- 11) nodrošināt, ka sadarbības pārskatu un psihologa atzinumu pieejamība ir ierobežota atbilstoši fizisko personu datu aizsardzības jomu regulējošo normatīvo aktu prasībām.

15. pants. Psihologa tiesības

Psihologam, veicot profesionālo darbību, ir šādas tiesības:

- 1) atteikties sniegt psihologa pakalpojumus, ja to sniegšana rada vai var radīt tiešus draudus psihologa dzīvībai, veselībai vai drošībai;
- 2) ierobežot klienta, psihologa darba devēja, pasūtītāja piekļuvi psiholoģiskās izpētes (novērtēšanas) gaitā iegūtajai informācijai, ja tā var apdraudēt klienta dzīvību vai drošību vai radīt būtisku kaitējumu viņa veselībai;
- 3) saņemt no pasūtītāja psihologa profesionālās darbības izpildei nepieciešamo informāciju par klientu.

16. pants. Konfidencialitāte un personas datu aizsardzība

(1) Psihologam ir aizliegts izpaust informāciju, kuru viņš ieguvis, pildot profesionālos pienākumus, izņemot šā panta trešajā un ceturtajā daļā un šā likuma 14. panta 9. punktā minētos gadījumus vai gadījumus, kad psihologam ir pienākums to darīt saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

(2) No psihologa nedrīkst pieprasīt informāciju, kas attiecas uz viņa klientu un sadarbības procesā konfidenciali uzticētajām ziņām, izņemot šādus gadījumus:

- 1) informācija nepieciešama tiesībaizsardzības iestādēm un tiesu varas institūcijām atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kompetencei;
- 2) informācijas izpaušana ir nepieciešama saskaņā ar normatīvajiem aktiem, lai nodrošinātu bērna tiesību vai interešu aizsardzību;
- 3) informācija nepieciešama 14 un vairāk gadu veca bērna likumiskajam pārstāvim gadījumos, kad bērns pats vērsies pie psihologa un devis rakstveida piekrišanu, ka informācija par to var tikt izpausta viņa likumiskajam pārstāvim.
- (3) Psihologs drīkst izpaust pasūtītājam un savam darba devējam informāciju, kuru viņš ieguvis, pildot profesionālos pienākumus, tikai profesionāliem nolūkiem nepieciešamajā apjomā un vienīgi tiem pasūtītāja un sava darba devēja pārstāvjiem, kuri ir tieši saistīti ar attiecīgo gadījumu. Izpaužot šādu informāciju, psihologs to formulē profesionālās darbības kontekstā. Psihologs informē pasūtītāju un savu darba devēju, kā arī, ja nepieciešams, citas personas, ar kurām viņam ir profesionālas attiecības, par konfidencialitātes ierobežojumiem, kas saistīti ar psihologa profesionālo darbību.
- (4) Psihologam ir pienākums nekavējoties, bet ne vēlāk kā 24 stundu laikā ziņot tiesībaizsardzības vai citām kompetentām iestādēm par apstākļiem, kas viņam kļuvuši zināmi, veicot savu profesionālo darbību, ja pastāv pamatotas aizdomas, ka minēto apstākļu tūlītēja nenovēršana var novest pie noziedzīga nodarījuma pret personas dzīvību, veselību, tikumību vai dzimumneaizskaramību.
- (5) Savā profesionālajā un zinātniskajā darbībā, publikācijās, kā arī publiski uzstājoties psihologs drīkst izmantot ziņas par klientu tikai tādā apjomā, kāds neļauj klientu identificēt, izņemot gadījumus, kad klients rakstveidā piekritis šīs informācijas identificētai izmantošanai ar viņu saskaņotā apjomā.

V nodaļa

Klienta tiesības, psihologa darba devēja un pasūtītāja tiesības un pienākumi

17. pants. Klienta tiesības

- (1) Klientam ir tiesības sev saprotamā veidā saņemt no psihologa informāciju par psihologa profesionālās darbības mērķiem, psiholoģiskās izpētes (novērtēšanas) metodēm, gaitu, tās rezultātiem un secinājumiem.
- (2) Klientam ir tiesības pilnībā vai daļēji atteikties no psihologa pakalpojumiem, izņemot gadījumus, kad to aizliedz normatīvie akti.
- (3) Klientam ir tiesības rakstveidā vērsties Psihologu sertifikācijas padomē, lai tā izskata iesniegumu par psihologa profesionālo darbību.

18. pants. Nepilngadīga klienta īpašās tiesības

- (1) Nepilngadīga klienta konsultēšana un psihologa atzinuma un sadarbības pārskata sniegšana ir pieļaujama, ja šā klienta likumiskais pārstāvis par to ir informēts un rakstveidā tam piekritis.
- (2) Nepilngadīga klienta likumiskā pārstāvja piekrišana nav nepieciešama, ja:
 - 1) tiek sniegta pirmreizēja konsultācija gadījumā, kad šāds klients vērsies pie psihologa un pēc konsultācijas netiek sagatavots psihologa atzinums;
 - 2) konsultācija tiek sniegta anonīmam klientam, izmantojot elektroniskos sakarus;
 - 3) konsultāciju vai psihologa atzinumu, vai sadarbības pārskatu lūgusi sniegt bāriņtiesa, tiesībaizsardzības iestāde vai cita kompetentā iestāde, informējot par to likumisko pārstāvi;
 - 4) nepilngadīgais klients sasniedzis 14 gadu vecumu un pats vēršas pie psihologa.

19. pants. Pasūtītāja un psihologa darba devēja tiesības un pienākumi

- (1) Pasūtītājam un psihologa darba devējam ir tiesības sev saprotamā veidā saņemt informāciju par psihologa profesionālās darbības mērķiem, psiholoģiskās izpētes (novērtēšanas) metodēm, gaitu, tās rezultātiem un secinājumiem, izņemot gadījumus, kad šādas informācijas sniegšana ir pretrunā ar konfidencialitātes principu.
- (2) Pasūtītājam ir tiesības pilnībā vai daļēji atteikties no psihologa pakalpojumiem, izņemot gadījumus, kad to aizliedz normatīvie akti.
- (3) Pasūtītājam (juridiskajai personai) un psihologa darba devējam ir pienākums glabāt sadarbības pārskatu un psihologa atzinumus līdz brīdim, kad ir pilnībā sasniegts plānotais šo dokumentu izmantošanas mērķis, vai 10 gadus pēc attiecīgo dokumentu sagatavošanas un pēc šā termiņa beigām tos iznīcināt. Ja pasūtītājs (juridiskā persona) vai psihologa darba devējs izbeidz savu darbību vai tiek

likvidēts, tam ir pienākums nodot sadarbības pārskatu un psihologa atzinumus savu saistību pārņēmējam vai, ja tāda nav, tos iznīcināt.

(4) Pasūtītājs un psihologa darba devējs nodrošina, ka sadarbības pārskatu un psihologa atzinumu pieejamība ir ierobežota atbilstoši fizisko personu datu aizsardzības jomu regulējošo normatīvo aktu prasībām.

VI nodaļa

Psihologa profesionālās darbības apturēšana un izbeigšana, psihologa sertifikāta apturēšana un anulēšana, psihologa-pārrauga tiesību apturēšana un anulēšana un psihologa profesionālās darbības un psihologa sertifikāta atjaunošana

20. pants. Psihologa profesionālās darbības apturēšana un izbeigšana, psihologa sertifikāta apturēšana un anulēšana

(1) Psihologu sertifikācijas padome pieņem lēmumu par sertificēta psihologa profesionālās darbības un psihologa sertifikāta apturēšanu, kā arī tāda psihologa profesionālās darbības apturēšanu, kurš veic psihologa profesionālo darbību atbilstoši šā likuma 3. panta otrās daļas nosacījumiem:

- 1) šā likuma 6. panta 3. punktā minētajā gadījumā;
- 2) pamatojoties uz psihologa rakstveida iesniegumu par psihologa sertifikāta apturēšanu vai psihologa profesionālās darbības apturēšanu.

(2) Psihologu sertifikācijas padome var pieņemt lēmumu par sertificēta psihologa profesionālās darbības un psihologa sertifikāta apturēšanu, kā arī tāda psihologa profesionālās darbības apturēšanu, kurš veic psihologa profesionālo darbību atbilstoši šā likuma 3. panta otrās daļas nosacījumiem, šādos gadījumos:

- 1) saņemts iesniegums par psihologa darbību vai bezdarbību saistībā ar iespējamu vardarbību, vardarbības piedraudējumu, noziedzīgu nodarījumu, kas vērsti pret personas tikumību vai dzimumneizskaramību;
- 2) saņemts iesniegums, ka psihologs nav ievērojis šā likuma 14. panta 4. punkta prasības.

(3) Psihologu sertifikācijas padome pieņem lēmumu par sertificēta psihologa profesionālās darbības izbeigšanu un psihologa sertifikāta anulēšanu, kā arī tāda psihologa profesionālās darbības izbeigšanu, kurš veic psihologa profesionālo darbību atbilstoši šā likuma 3. panta otrās daļas nosacījumiem, šādos gadījumos:

- 1) psihologs sniedzis nepatiesas ziņas par savu profesionālo darbību Psihologu sertifikācijas padomei, Psihologu sertifikācijas komisijai vai Psihologu ētikas komisijai, un šīs ziņas bijušas par pamatu Psihologu sertifikācijas padomes lēmumam par psihologa reģistrāciju reģistrā, psihologa sertifikāta izsniegšanu, apturēšanu, psihologa resertifikāciju, psihologa profesionālās darbības atjaunošanu vai psihologa sertifikāta darbības atjaunošanu;
- 2) uz psihologu attiecināmi šā likuma 6. panta 1., 4., 5., 6. un 7. punktā noteiktie aizliegumi;
- 3) ir konstatēts būtisks psihologu profesionālo darbību reglamentējošo normatīvo aktu vai Psihologu ētikas kodeksa pārkāpums;
- 4) psihologa sertifikāta darbība apturēta ilgāk par diviem gadiem.

(4) Par šā panta pirmajā, otrajā un trešajā daļā minētajiem Psihologu sertifikācijas padomes lēmumiem tiek izdarīta attiecīga atzīme psihologu reģistrā.

21. pants. Psihologa-pārrauga tiesību apturēšana un anulēšana

(1) Psihologu sertifikācijas padome pieņem lēmumu par psihologa-pārrauga tiesību apturēšanu šādos gadījumos:

- 1) Psihologu sertifikācijas padome ir pieņēmusi lēmumu apturēt psihologa sertifikātu;
- 2) pamatojoties uz psihologa-pārrauga iesniegumu par psihologa-pārrauga tiesību apturēšanu.

(2) Psihologu sertifikācijas padome pieņem lēmumu par psihologa-pārrauga tiesību anulēšanu:

- 1) ja Psihologu sertifikācijas padome pieņēmusi lēmumu anulēt psihologa sertifikātu;
- 2) ir konstatēts būtisks psihologu-pārraugu profesionālo darbību reglamentējošo normatīvo aktu vai Psihologu ētikas kodeksa pārkāpums;
- 3) pamatojoties uz psihologa-pārrauga iesniegumu par psihologa-pārrauga tiesību anulēšanu.

(3) Par šā panta pirmajā un otrajā daļā minētajiem Psihologu sertifikācijas padomes lēmumiem tiek izdarīta attiecīga atzīme psihologu reģistrā.

(4) Persona pēc psihologa-pārrauga tiesību anulēšanas nevar pretendēt atkārtoti iegūt psihologa-pārrauga tiesības, ja psihologa profesionālā darbība ir izbeigta un psihologa sertifikāts ir anulēts, pamatojoties uz šā likuma 20.panta trešās daļas 1.punktu.

22. pants. Psihologa profesionālās darbības un psihologa sertifikāta atjaunošana

(1) Persona ne agrāk kā vienu gadu pēc psihologa profesionālās darbības izbeigšanas un psihologa sertifikāta anulēšanas dienas vai tāda psihologa profesionālās darbības izbeigšanas dienas, kurš veic psihologa profesionālo darbību atbilstoši šā likuma 3. panta otrās daļas nosacījumiem, var pretendēt uz psihologa profesionālās darbības veikšanu atbilstoši šā likuma 3. panta otrās daļas nosacījumiem, ja psihologa profesionālā darbība izbeigta vai psihologa sertifikāts anulēts, pamatojoties uz šā likuma 20. panta trešās daļas 1. vai 3. punktu.

(2) Psihologu sertifikācijas padome, pamatojoties uz personas iesniegumu, atjauno psihologa reģistrāciju reģistrā vai atjauno psihologa reģistrāciju reģistrā un psihologa sertifikātu uz atlikušo termiņu, ja šā likuma 6. panta 3. punktā minētais kriminālprocess pret psihologu izbeigts, pamatojoties uz reabilitējošiem apstākļiem, vai nav konstatēti šā likuma 20. panta otrajā daļā minētie pārkāpumi.

Pārejas noteikumi

1. Personai, kura līdz 2018.gada 1.janvārim ieguvusi šā likuma trešā panta pirmajā daļā minēto izglītību vai ieguvusi augstāko izglītību psiholoģijā, kas atbilst vismaz piecus gadus ilgām pilna laika studijām un ir veikusi dokumentāri apliecinātu psihologa profesionālo darbību vismaz trīs gadus pēdējo piecu gadu laikā, ir tiesības veikt patstāvīgu psihologa profesionālo darbību bez reģistrācijas reģistrā un psihologa sertifikāta līdz 2019.gada 31.decembrim.

2. Šo pārejas noteikumu 1.punktā minētā persona laika periodā no Psihologu sertifikācijas padomes izveidošanas dienas līdz 2018.gada 31.decembrim var vērsties ar iesniegumu Psihologu sertifikācijas padomē, lai tiktu:

a) reģistrēta reģistrā un saņemtu psihologa sertifikātu bez sertifikācijas pārbaudījuma kārtošanas, ja personas dokumentāri apliecināta profesionālā pieredze ir vismaz trīs gadi pēdējo piecu gadu laikā;

b) reģistrēta reģistrā, saņemtu psihologa sertifikātu bez sertifikācijas pārbaudījuma kārtošanas un iegūtu psihologa – pārrauga tiesības bez pārbaudījuma kārtošanas, ja personas dokumentāri apliecināta profesionālā pieredze ir vismaz pieci gadi pēdējo septiņu gadu laikā.

3. Personai, kura līdz 2018.gada 1.janvārim ieguvusi šā likuma trešā panta pirmajā daļā minēto izglītību vai ieguvusi augstāko izglītību psiholoģijā, kas atbilst vismaz piecus gadus ilgām pilna laika studijām un ir veikusi dokumentāri apliecinātu psihologa profesionālo darbību mazāk kā trīs gadus pēdējo piecu gadu laikā, ir tiesības veikt patstāvīgu psihologa profesionālo darbību bez reģistrācijas reģistrā un psihologa sertifikāta līdz 2019.gada 31.decembrim un tā var no Psihologu sertifikācijas padomes izveidošanas dienas līdz 2018.gada 31.decembrim vērsties ar iesniegumu Psihologu sertifikācijas padomē, lai pēc reģistrācijas reģistrā un nokārtota sertifikācijas pārbaudījuma saņemtu psihologa sertifikātu.

4. Personai, kura līdz 2018.gada 1.janvārim ir veikusi dokumentāri apliecinātu psihologa profesionālo darbību vismaz piecus gadus pēdējo septiņu gadu laikā un kurai ir augstākā izglītība psiholoģijā, kas neatbilst šā likuma trešā panta pirmajā daļā noteiktajām izglītības prasībām vai tās augstākās izglītības diploms neapliecina vismaz piecus gadus ilgas pilna laika studijas psiholoģijā, ir tiesības veikt patstāvīgu psihologa profesionālo darbību bez reģistrācijas reģistrā un psihologa sertifikāta līdz 2019.gada 31.decembrim un tā var no Psihologu sertifikācijas padomes izveidošanas dienas līdz 2018.gada 31.decembrim vērsties ar iesniegumu Psihologu sertifikācijas padomē, lai pēc reģistrācijas reģistrā un nokārtota sertifikācijas pārbaudījuma saņemtu psihologa sertifikātu.

5. Personai, kura līdz 2018.gada 1.janvārim ir veikusi dokumentāri apliecinātu psihologa profesionālo darbību mazāk par pieciem gadiem pēdējo septiņu gadu laikā un kurai ir augstākā izglītība psiholoģijā, kas neatbilst šā likuma trešā panta pirmajā daļā noteiktajām izglītības prasībām vai tās augstākās izglītības diploms neapliecina vismaz piecus gadus ilgas pilna laika studijas psiholoģijā, ir tiesības līdz 2022.gada 31.decembrim veikt psihologa profesionālo darbību bez šā likuma 3.panta pirmajā daļā noteiktās izglītības, no tiem pēdējos trīs gadus psihologa-pārrauga pārraudzībā, ja persona no Psihologu sertifikācijas padomes izveidošanas dienas līdz 2018.gada 30.jūnijam ir vērsusies ar iesniegumu Psihologu sertifikācijas padomē, lai tiktu reģistrēta reģistrā.

6. Šo pārejas noteikumu 1., 2., 3., 4. un 5.punktā minētajām personām atļauts izmantot šajos pārejas noteikumu punktos minētās tiesības, ja tām nepastāv kāds no šā likuma 6. panta 3.,4., 5., 6. un 7. punktā minētajiem aizliegumiem.

7. Šā likuma 3.panta otrajā daļā noteikto prasību par līguma noslēgšanu ar psihologu-pārraugu par psihologa pārraudzības īstenošanu, lai persona varētu veikt psihologa profesionālo darbību, piemēro no 2019.gada 1.janvāra.

8. Ministru kabinets apstiprina Psihologu sertifikācijas padomes nolikumu līdz 2018.gada 1.februārim

9. Izglītības un zinātnes ministrs izveido Psihologu sertifikācijas padomi līdz 2018.gada 1.martam.

10. Ministru kabinets līdz 2017.gada 1.decembrim izdod šā likuma 5.panta otrajā daļā, 9. panta piektajā daļā, 10.panta ceturtajā daļā minētos noteikumus.”

Likums stāsies spēkā 2018. gada 1. janvārī.